

Skupinová práce a metoda hlasování

Mgr. Ivana Hotová

Podkrušnohorské gymnázium Most, pracoviště Bílina; hotova@gymbilina.cz

Různé způsoby skupinové práce

Oblíbila jsem si skupinovou práci především pro její efektivitu ve vyučování. Rozvíjí mnoho kompetencí (kompetence k učení, k řešení problémů, kompetence komunikační, pracovní a sociální) Vyzkoušela jsem si způsoby skupinové práce, při kterých aktivně pracuje celá třída bez výjimky. Pro dosažení vysoké efektivity je důležité náhodné rozdělení dětí do skupin. To provádím nejčastěji rozdělením karet (klasické jednohlavé), čímž se výborně dělí žáci do čtveřic, ale i trojic či dvojic, lze vymyslet pravidla i pro dělení vícečetných skupin.

Řešení příkladů ve skupinách:

- a) Při procvičování pracují žáci ve skupině rádi, protože se mohou poradit. Pro slabší žáky je to nesporná výhoda, proto se zvyšuje jejich ochota pracovat. Pro dobré žáky vede tento způsob práce k dlouhodobějšímu zafixování potřebných znalostí. Nicméně žáci většinou potřebují pádnější motivaci, aby vyvíjeli maximální snahu. Té dosáhnou tím, že náhodně vyberu nejen skupinu, ale i žáka, který jde řešení příkladu prezentovat na tabuli. *Hodnocení skupiny je zcela závislé na jeho výkonu.* Žáci jsou s pravidly seznámeni předem, takže jejich snaha ve skupině nejdříve směřuje k vyřešení příkladu a poté intenzivně vysvětlují řešení nejslabšímu članku skupiny. Často tím dosáhneme toho, že příklad umí vyřešit většina třídy. Žáci, kteří postup museli ještě vysvětlovat spolužákovi, si ho pak lépe pamatují.
- b) Při závěrečném opakování se mohou do skupiny zadávat příklady, které se řeší v několika krocích. Například počítání elektrických obvodů. Rozdělím žáky do skupin po třech. Skupina dostane tři papíry, na každém je jiné zadání elektrického obvodu. Papíry si rozdělí a každý začne řešit jeden obvod. Provedou první krok, např. výpočet výsledného odporu. Potom si papíry vymění a v práci pokračují. Nejprve se musí v příkladu, na kterém pracoval spolužák, zorientovat, popř. zkontrolovat předchozí postup. Potom pokračují a provedou následný krok, např. výpočet jednotlivých proudů. Zase si papíry vymění a práci svých dvou spolužáků dokončí. Každý příklad oznámkuju, výslednou známku určím jako aritmetický průmět, a tu dostane celá skupina. Žáci musí znát tyto pravidla předem. Zvyšuje to jejich motivaci na přípravu, neboť na jejich znalostech jsou závislí ostatní spolužáci. Dostane-li skupina špatnou známku v důsledku toho, že byl jeden její člen nepřipraven, dá dostatečně najevo svou nevoli a příště se příprava na opakování zlepší. Mohou vznikat i určité konflikty. Je na učiteli, aby je korigoval, učil tím děti schopnosti řešit problémy, mít smysl pro zodpovědnost.

Práce s textem:

Každý žák by měl umět pracovat s textem. V učebnicích jsou vhodné kapitoly, které si mohou žáci nastudovat (např. využití jaderného záření). Pak prezentují své takto získané poznatky. Nejprve se rozdělí do skupin (opět náhodně pomocí karet). Zadáám téma a zdroj, ze kterého mohou čerpat (učebnice, encyklopedie, internet). Prezentovat nabyté

poznatky půjde buď celá náhodně vybraná skupina, nebo jeden její opět náhodně vybraný člen (podle povahy a rozsahu zadaného tématu). Náhodnost výběru donutí všechny pracovat, neboť jsou opět na jejich výsledku závislí další spolužáci. Takto lze zadávat i domácí práce.

Lístečková písemná práce

Žáky rozdělím náhodně do dvojic. Na předem zadané téma napíšu text, ve kterém vynechám slova. Místo nich jsou v textu tečky. Pod textem jsou prázdné očíslované řádky. Na chodbu nalepím očíslované lístečky s chybějícími slovy. Na jednom lístečku jsou obvykle dvě až tři slova. Jeden žák má na lavici papír s textem. Druhý běhá mezi třídou a chodbou, když najde lísteček, musí si zapamatovat, co je na něm napsáno, a běžet to nahlásit spolužákovi i s číslem lístečku. Ten zapíše nahlášená slova do příslušného řádku. Když mají všechny volné řádky vyplněné, píšou chybějící slova do textu. Slova píšou na lístečky v příslušné tvaru (pád, osoba, číslo atd. – je to důležité i jako pomůcka). Vyplněnou práci odevzdávají, dostanou za ni stejnou známku.

Ukázka textu:

Atom se skládá z a V
 se nachází a, v Dvě
 z uvedených částic mají elektrický
 je elektricky neutrální. V atomu je vždy stejný počet a
 O jaký prvek jde, poznáme podle počtu
 Do atomu může přibýt nebo z něj odejít Pak vznikne nebo
 K tomuto jevu nejčastěji dochází při těles.
 Dvě částice se přitahují, pokud mají elektrický Odpuzují
 se, pokud mají elektrický
 Okolo každého zeledrovaného tělesa je
 To může být nebo Silové působení
 znázorňují Ty směřují vždy od
 k
 Přístroj, který ukazuje, zda je těleso elektrované, se nazývá
 Přiblížíme-li zeledrované těleso k předmětu, které není zeledrované, dojde u něj k
 Je to jev, při kterém dojde v atomech k posunu a jeho rozdělení na
 a část.

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....

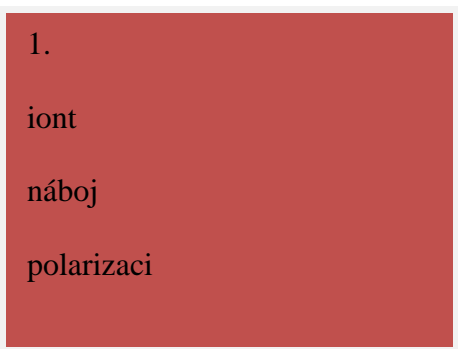
7.....

8.....

9.....

10.....

11.....

Ukázka lístečků:**Metoda hlasování**

Metoda hlasování se dá použít při opakování učiva nebo při výuce jako reflexe. Vykládám-li látku, dám po určitém malém bloku kontrolní otázku. Pokud na ni žáci umí odpovědět, je to znamení, že mohou pokračovat dál. Důležité přitom je, kolik žáků dokáže na kontrolní otázku odpovědět. To zjistím nejlépe právě metodou hlasování. Každý žák dostane sadu hlasovacích lístečků, což jsou čtyři čtvrtky formátu A₄, na kterých jsou písmena A, B, C, D, a dvě karty se slovy ANO a NE. Nejlepší je, když jsou hlasovací lístečky barevně odlišeny, při hlasování pak máte okamžitě přehled, jaká část třídy zná správnou odpověď.

Dám tedy po výkladu menšího bloku kontrolní otázku. Nechám hlasovat. Pokud je hlasování úspěšné, pokračuji dál. Pokud ne, dám pokyn „poradte se“. Nechám žákům čas na poradu a poté nechám hlasování opakovat. Pokud není opakované hlasování úspěšné, vím, že žáci neporozuměli, a výklad zopakují. Při opakování látky používám metodu hlasování a různé sbírky, kde jsou otázky s výběrem možností odpovědí. Mám tak přehled, kolik žáků látku zvládlo.

Metoda hlasování je žáky velmi oblíbená. Oceňují hlavně to, že se po neúspěšném hlasování mohou poradit. Procvičují si při tom také argumentaci, mnohdy se zapáleně dohadují, kdo má pravdu. Někdy se stane, že ten, kdo hlasoval správně, se dá zviklat a následně hlasuje špatně. Pak je na učiteli, aby chyby korigoval a požadoval vysvětlení změny názoru. Tím se opět posiluje schopnost diskutovat a argumentovat.

